

явищ або процесів. Однак віртуальні образи, поряд з небезпекою створення нереальних ситуацій, можуть зіграти позитивну дидактичну роль: дозволяють учневі усвідомити модельні об'єкти, умови їхнього існування, поліпшуючи, таким чином, розуміння досліджуваного матеріалу.

РОЛЬ І МІСЦЕ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Ковальчук Г.Я., Кавчак В.С. (Дрогобич)

У центрі докорінного вдосконалення системи освіти постає проблема підготовки педагогічних працівників з високим рівнем професіоналізму, інтелектуального потенціалу, інноваційним мисленням, здатних до творчої праці. Тільки особистість може творити особистість. Тому перехід від традиційного інформаційно-пояснювального до особистісно орієнтованого навчання слід здійснювати не лише у загальноосвітніх, а і у вищих навчальних закладах усіх рівнів акредитації, враховуючи їх специфіку.

Допомогти у перетворенні студента з об'єкта професійної підготовки на суб'єкт індивідуального професійного розвитку спроможна інтерактивна модель навчання. Хоч ця модель в більшій мірі розроблена і впроваджується у шкільний навчальний процес, однак певні її елементи можуть бути з успіхом застосовані у вищій школі. Для того щоб студент – майбутній педагог – був спроможний застосовувати інноваційні методи навчання в шкільній практиці, він повинен бути не просто теоретично з ними ознайомленим, а й безпосередньо виступати в ролі суб'єкта навчання.

Як відомо, суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників процесу [2, 9]. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії.

Такі підходи до навчання не є повністю новими для української школи. Частково вони використовувались ще в перші десятиріччя минулого століття і були поширені в педагогіці та практиці української школи в 20-ті роки – роки масштабного реформування шкільної освіти. Застосовувані в той час бригадо-лабораторний та проектний методи, роботи в парах змінного складу, виробничі та трудові екскурсії й практики були передовим словом не лише в радянській, але й у світовій педагогіці. Розробку елементів інтерактивного навчання можна знайти у працях В.О. Сухомлинського, учителів-новаторів 70-80-х років (Ш. Амонашвілі, В. Шаталова, Є. Ільїна, С. Лисенкової та ін.), теорії розвивального навчання. У Західній Європі та США групові форми навчальної діяльності активно розвивалися і удосконалювалися. Наприкінці ХХ ст. інтерактивні технології набули поширення в теорії та практиці американської школи, де їх використовували при викладанні різних предметів від молодшого шкільного віку до старшого. Дослідження, проведені Національним тренінговим центром (США, штат Мері ленд) у 1980-х роках, свідчать, що інтерактивне навчання уможливило різке збільшення відсотка засвоєння матеріалу,

оскільки впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії і практику) [2, 11].

Усі інтерактивні технології умовно поділяються на чотири групи: технології групового (кооперативного) навчання, фронтальні технології, технології навчання у грі та технології навчання у дискусії [2,33].

Формами групового (кооперативного) навчання можуть бути: робота в парах, в малих групах, „ротаційні (змінювані) трійки“, „карусель“, „акваріум“ тощо. Груповою формою учбової діяльності студентів називають організовану викладачем роботу групи студентів з трьох – п'яти чоловік над спільним учбовим завданням [1, 19]. Цю форму навчальної діяльності студентів доцільно використовувати під час проведення практичних, семінарських чи лабораторних занять з природничих дисциплін. Найлегше її адаптувати до лабораторних занять, оскільки чисельність студентів є вдвічі меншою, ніж на практичних чи семінарських заняттях, а отже і кількість сформованих малих груп буде оптимальною. Кожна мала група отримує завдання для спільної роботи та інструктивну картку. Хід виконання завдання та правильність обов'язково обговорюються всіма членами групи. У групі можна заздалегідь розподілити ролі: спікера, секретаря, посередника, доповідача тощо. Залежно від змісту й мети навчання можливі різні варіанти організації роботи груп : „Діалог“, „Синтез думок“, „Спільний проект“, „Пошук інформації“ та ін. [3,7]. Під час роботи над спільним проектом групи працюють над завданнями різного змісту, що висвітлюють проблему зусібіч. По завершенні роботи кожна група звітує. З відповідей представників груп складають спільний проект, який рецензує і доповнює група експертів. Досвід проведення групової форми навчальної діяльності свідчить про те, що активність студентів на заняттях зростає. Взаємне обговорення завдання в групі сприяє глибшому розумінню і засвоєнню учбового матеріалу, при цьому реалізується природне прагнення молодшої людини до спілкування, взаємодопомоги та співпраці. Окрім цього, розвивається мова студентів та їх професійні навички як майбутніх вчителів.

Фронтальні методи інтерактивного навчання, зокрема „мікрофон“, „мозковий штурм“ та ін., передбачають одночасну спільну роботу всіх студентів, присутніх на занятті. Їх метою є з'ясування певних положень, привернення уваги студентів до складних або проблемних запитань у навчальному матеріалі тощо. Технологія „мікрофон“ надає можливість кожному студенту сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання чи викладаючи свою думку. Мета „мозкового штурму“ полягає у збиранні якомога більшої кількості ідей щодо проблеми від усіх студентів упродовж обмеженого часу. Ці методи можна застосовувати не лише на практичних заняттях, а й на лекціях.

Велику освітню та виховну цінність має дискусія – широке публічне обговорення якогось спірного питання. Дискусії сприяють глибокому розумінню проблеми, формуванню самостійної позиції, оперуванню аргументами, розвитку критичного мислення, вміння зважати на думки інших, визнавати доречні аргументи [3,15]. Почати роботу з навчання студентів дискутувати варто з найпростіших методів „Прес“, „Обери позицію“, „Зміни позицію“. Одним із найскладніших способів обговорення дискусійних питань є дебати.

Ігрова модель покликана реалізувати, крім основної дидактичної мети, ще й комплекс цілей: забезпечення контролю емоцій, надання можливості самовизначення, сприяння розвитку творчої уяви, надання можливості викладати свої думки. У західній дидактиці замість терміну „гра“, що асоціюється з розвагами, вживають терміни „імітація“, „симуляція“ тощо. Поширеними технологіями імітаційної (стимуляційної) гри є „спрощені судові слухання“, „громадські слухання“, „рольова гра“. Як ігрова модель, так і дискусії також можуть використовуватися у вищій школі, в основному, в позааудиторній роботі

зі студентами (в роботі гуртків, при проведенні валеологічних, екологічних заходів та ін.).

Інтерактивні методи не виключають інші форми, в тому числі і традиційні, і повинні оптимально з ними поєднуватися.

Література

1. Бурлака Я. И., Васильева Т.И. Сочетание групповых и индивидуальных форм учебной деятельности студентов. – К.: КГПИ, 1988. – 100 с.
2. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. / О.І. Пометун, М.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
3. Шульдик В.І. Технології інтерактивного навчання // Біологія. Хімія. –2005. – № 52.– С. 2 – 23.

ИЗ ОПЫТА ОРГАНИЗАЦИИ РАБОТЫ КРУЖКОВ В ЛОХВИЦКОМ МЕДИЦИНСКОМ УЧИЛИЩЕ

Корогод И.А. (Полтава)

В Лохвицком медицинском училище научно-исследовательская работа студентов осуществляется в предметных кружках, где студенты занимаются под руководством преподавателей.

Специфика материальной и клинической базы, характер учебных программ и уровень подготовки специалистов обуславливают прикладной характер научных исследований.

Целью работы является:

- вовлечение в них студентов;
- углубление их знаний;
- развитие творческих способностей;
- обучение элементам исследовательской работы.

В начале учебного года директором училища утверждаются руководители предметных кружков (они же – заведующие кабинетами) и руководитель ЦМК предметных кружков.

Для занятия кружков отводится один день в месяц – единый для всего училища, что позволяет кружкам работать согласовано и облегчает контроль за их деятельностью.

В сентябре проводятся первые организационные заседания кружков, на которых избираются старосты и утверждается план работы.

Для привлечения студентов в кружки вывешивается объявление, читается лекция о студенческой научной работе и проводятся индивидуальные беседы. После 1 -2 занятий с новой группой преподаватель уже может оценить способности студентов к исследовательской работе, выявить их склонности и стремления. В кружок привлекаются успешно обучающиеся студенты, склонные к исследовательской работе.

На первом заседании кружка преподаватель знакомит студентов с формами научной работы, перспективами участия в конференциях и выставках, обсуждает возможности проведения исследований в лечебных учреждениях и проблемы технического творчества. Также на первом занятии избирается староста кружка из числа активных студентов.

В течение первых занятий преподаватель знакомит студентов с прин-